

הרגשים ורגשות על פי פרשת השבוע

בס"ד

פרשת נשא | עלון מס' 28

'דייך במה שאסרה תורה'

ב: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש או אשה כי יפלא לנדר נדר נזיר להזיר לה':

הביטוי נזיר מפרשים חז"ל שורשה מהמילה נזר - כתר... והיינו שהמקבל על עצמו נזירות היא עוטה כתר על ראשו וכידוע המעשה המובא בגמרא (נדרים ט:) על שמעון הצדיק שרק פעם אחת אכל מקרבן נזיר... ובסיפור הזה מתחדדת הנקודה, כי לא כל נזיר הינו ראוי באמת לאותו הכתר, ושמעון הצדיק מספר על מקרה אחד שבו נמלך והחליט לאכול מקרבן נזיר, שעליו נאמר איש כי יפליא לשון פלא..

בהמשך הפרשה כתוב - יא: וְעִשָּׂה הַפֶּהּן אֶחָד לַחֲטָאת וְאֶחָד לַעֲלָה וְכֹפֵר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל הַנֶּפֶשׁ..

ומתקשים ממפרשים מה הכוונה מאשר חטא על הנפש.. וכי איזה חטא חטא הנזיר... ורבו התירוצים על כך..

אך מעניין שבגמרא בתענית (יא.) אמר שמואל כל היושב בתענית נקרא חוטא סבר כי האי תנא דתניא ר' אלעזר הקפר ברבי אומר מה תלמוד לומר וכפר עליו מאשר חטא על הנפש וכי באיזה נפש חטא זה אלא שציער עצמו מן היין והלא דברים קל וחומר ומה זה שלא ציער עצמו אלא מן היין נקרא חוטא המצער עצמו מכל דבר ודבר על אחת כמה וכמה..

שמואל לומד שהנזיר נקרא חוטא כי הזיר עצמו מן היין - והלא מותר לך ליהנות... מדוע מנעת עצמך מן ההנאה??? הרי אתה חוטא... ומכאן הוא לומד כי היושב בתענית נקרא חוטא...

ולכאורה לא מובן - אדם בר מעלה שהחליט לשבת בצום ולהסתגף מהנאות העולם הזה.. הרי הוא בעינינו פרוש וצדיק ומדוע יחשב חוטא??? וכי חייב הוא לאכול???

ועוד חזינו מגדולי ישראל בהווה ובעבר - שבקושי נתנו טעימה לפיהם והכל בכדי לקיים את הגוף... וכי הם חוטאים שלא נהנו ולא אכלו מתענוגות העולם הזה??? ועוד יש להבין האם יש הבדל בין האומר אשב בתענית שהוא נקרא חוטא, לבין אדם שבמציאות ישב בתענית בלי לקבל על עצמו תענית, האם הוא גם חוטא???

הרמב"ם בהלכות דעות (פ"ג ה"א) כתב - שָׁמַא יֹאמֵר אֲדָם הוֹאִיל וְהִקְנָה וְהִתְאָנָה וְהִקְבֹּד וְכִיּוּצָא בְהֵם דְּרַף רַעָה הֵן וּמוּצִיאֵין אֵת הָאֲדָם מִן הָעוֹלָם. אֶפְרַשׁ מִהֶן בְּיוֹתֵר וְאֶתְרַחַק לְצַד הָאֶתְרוּן. עַד שְׁלֵא יֵאָכֵל בְּשֶׁר וְלֹא יִשְׁתֶּה יַיִן וְלֹא יִשָּׂא אִשָּׁה וְלֹא יֵשֵׁב בְּדִירָה נְאֻה וְלֹא יִלְבַּשׁ מִלְבוּשׁ נְאֻה אֶלָּא הִשְׁקֵן וְהִצְמֵר הִקְשָׁה וְכִיּוּצָא בְהֶן כְּגוֹן כְּהִנֵּי הָעוֹבְדֵי פוֹכְבִּים. גַּם זֶה דְּרַף רַעָה הִיא וְאֶסוּר לִילֵף בָּהּ. הַמְהִלָּה בְּדִרְךָ זֶה נִקְרָא חוֹטָא. שְׁהָרֵי הוּא אוֹמֵר בְּנִזְיֵר 'וְכֹפֵר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל הַנֶּפֶשׁ'. אֶמְרוּ חֲכָמִים וְמָה אִם נִזְיֵר שְׁלֵא פִרַשׁ אֶלָּא מִן הַיַּיִן צָרִיךְ כִּפְרָה הַמוּנָע עֲצָמוּ מִכָּל דְּבַר וְדָבָר עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה. לְפִיכָּה צִוּוּ

חֲכָמִים שְׁלֵא יִמְנַע אֲדָם עֲצָמוּ אֶלָּא מִדְּבָרִים שְׁמַנְעָתוּ הַתּוֹרָה בְּלִבָּד. וְלֹא יֵהָא אוֹסֵר עֲצָמוּ בְּנִדְרִים וּבְשִׁבּוּעוֹת עַל דְּבָרִים הַמְתָּרִים. כִּד אֶמְרוּ חֲכָמִים לֹא דִּיךְ מָה שְׂאֶסְרָה תּוֹרָה אֶלָּא שְׂאֵתָה אוֹסֵר עָלֶיךָ דְּבָרִים אַחֲרִים. וּבְכָלֵל הַזֶּה אֵלוּ שְׂמַתְעֵנִין תְּמִיד אֵינֵן בְּדִרְךָ טוֹבָה. וְאֶסְרוּ חֲכָמִים שְׂיֵהָא אֲדָם מְסַגֵּף עֲצָמוּ בְּתַעֲנִית. וְעַל כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלוּ וְכִיּוּצָא בְּהֵן צִוָּה שְׁלֵמָה וְאָמַר 'אֵל תֵּהִי צְדִיק הַרְבֵּה וְאֵל תִּתְחַסֵּם יוֹתֵר לְמָה תְּשׁוּמֵם':

לכאורה ניתן ללמוד כאן יסוד מאד חשוב - עבודת ד' היא בדרך החיוב... ולא על דרך השלילה.. אדם שרוצה להתחזק חייב להתחזק בלעשות דברים חיוביים... להוסיף על עצמו לימוד תורה ומעשים טובים..

עצם הגישה שהתחזקות היא במניעת עצמו מתאוות המותרות, ובוזה הוא מחזק עצמו, היא נקראת חטא, משום שהוא משקיע אנרגיות וכוחות נפש במגרש הלא נכון... גדולי הדורות שהיו שקועים בלימודם ממילא לא עניין אותם עולם הזה, והתאוות החומריות... כי היה להם דברים יותר מעניינים... וכמו שאדם לא אוהב לאכול מלפפון הוא לא יקרא חוטא כי לא אכל מלפפון... אם ההתחזקות של האדם והגדרים שהוא גודר את עצמו הם בצורה הנכונה... בצורה החיובית... וממילא משיל מעליו את התאוות השליליות... אשרי חלקו.. אך התהליך חייב להתחיל מהעשה טוב.. שם מתחילה ההתחזקות...

'מצער עצמו מן היין' - הפירוש הוא אני מאד רוצה יין ולא שותה כי... אני לא אוכל פלוני כי... זה נקרא מצער עצמו... דייך במה שאסרה תורה... לא צריך לצער את עצמך בדברים נוספים... אך אם ההימנעות ממאכל לא יוצרת כך צער... היא לא מבוזזת לך אנרגיות... בסדר... אבל כל אחד יודע שכשיושבים בתענית, כשאתה לא יכול אז פתאום כל כך רוצים... זו שיטת עבודה לא נכונה... התהליך הנכון להתחזק בתורה ובמצוות... וממילא להתקדש עד כדי שנמעט בתאוות שלנו...

מעשה שהיה עם הצדיק ר' דוד בהר"ן צוק"ל, שהיה צם מערב שבת לערב שבת, יום שישי אחד - כמה שעות לפני שבת ביקש הוא מבתו הצדקת שתכין לו כוס קפה... בתו נבהלה, אם אבא מבקש לשתות סימן שהוא באפיסת כוחות... רצה להכין לו ולהשיב את רוחו... לאחר מכן שאלה אותו - אבא מרגיש טוב.. כן, ענה לה.. אז למה הכוס קפה??

- הרגשתי שאני לא מצליח להתרכז בהבנת התוספות... שאלה אותו - אבא עוד כמה שעות שבת ואתה רגיל הרי לצום, לא חבל שככה שברת את הצום של כמעט שבוע שלם??? אמר לה - תדעי לך שאם לא מבינים אפ' תוס' אחד... אם לא מצליחים להתרכז בלימוד... לא שווה כל השבוע של הצום...

שבת שלום ומבורך

'בינך לבין בורא עולם'

י: וְאִישׁ אֶת קִדְשׁוֹ לֹא יִהְיֶה אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לַפֶּהן לֹא יִהְיֶה:

ומדרש אגדה, ואיש את קדשיו לו יהיו, מי שמעכב מעשרותיו ואינו נותן, לו יהיו המעשרות, סוף שאין שדהו עושה אלא אחד מעשרה שהייתה למודה לעשות (רש"י)

ובגמרא בברכות (סג.) אמר רב נחמן בר יצחק ואם נתנן סוף מתעשר שנאמר 'איש אשר יתן לכהן לו יהיה - לו יהיה ממון הרבה'

מכאן אנו לומדים שאדם שאינו נותן מעשרות מהפסוק 'לו יהיה' לומדים שהוא מפסיד והשדה שלו תוציא הרבה פחות תבואה, ומנגד אם ייתן מעשרותיו לכהן 'לו יהיה' ממון הרבה.. הוא יתעשר...

החפץ חיים על התורה כותב כך - והיינו שכל איש ואיש מפעולותיו שעושה לא יישאר לו לבסוף מאומה ורק ענייני הקדושה שקיים בגופו בעודו בחייו כגון ציצית ותפילין, וכן כל המצוות שקיים בגופו - ובוודאי נברא מכל מצווה מלאך קדוש שהוא לו לפרקליט המה יהיו לו לנצח אתו בחבורתו... ועל כן צריך האדם להרבות אוהבים כאלו בחייו ולהתרועע איתם בתמידות, אחרי שהם אוהביו נצח... וכך מבאר בהמשך 'איש אשר ייתן לכהן לו יהיה' גם בזה מוסר השכל... ורק אותו הממון אשר פיזר לצדקה וחסד הם אותם שהוא שלו בעצם, וכך...

בביאור החפץ חיים - נמצאנו למידים כי מה שבאמת שייך לאדם זה רק המצוות ופעולות החסד שעשה ופעל וכן הכסף האמיתי שהוא שלו זה מה שהוא נתן לצדקה...

מאה שקל חתן תורה.

עשרת אלפים שקל ...

וואו... מי זה?? מי זה??

אהה - זה הרשל הקמצן... כל שנה הוא לא נותן שקל לכלום... אבל 'חוסן תיירה' - הוא לא מפספס...

אולי מותר לתת פה הרגש נוסף...

'איש את קדשיו לו יהיו' - לפעמים יש אנשים המפזרים ממוןם רק כשזה נעשה בקול רעש גדול... יש הדואגים לפרסם את חסדם בפרסומי ניסא בקול גדול.. שכולם ידעו...

כמו אותו אחד שהיה תמיד נכנס ללמוד בשבת קודש עם גמרא גדולה לפני תפילת מנחה... בקול רעש גדול - לקיים מה שנאמר 'ותלמוד תורה כנגד כוויולם'....

האדם שכזה, בעצם הרי הוא נזקק לחסדי הבריות... הוא נזקק למחייאת כף על כל עשייה שלו.. הוא זקוק שכולם ידעו על עוצמתו ויכולותיו ונדבת ליבו... ועל טוב ליבו.. הנתניה הפשוטה איננה שווה בעיניו, כי היא לא צמודה להערכה חברתית...

ומה נשאר לך באמת בחלק הפנימי שלך... רגע.. איפה נקודת החיבור שלך עם בורא העולם... איפה הסוד שלך אתו... זה שרק אתה והוא יודעים...

ואולי זה מרומז בפסוק - 'ואיש את קדשיו לו יהיו' - תשאיר את זה בינך לבוראך... בלי רעש ובלו צלצולים...

בוודאי שהערך הנעלה של קיום המצווה כשהוא נעשה בין אדם למקום.. ביניהם ממש.. בלי פרסומי גברא ופרסומי חפצא...

ואולי ניתן לומר כאן עוד הרגש גם בחלק הציבורי...

בקהלת (פ"ז) כתיב - טוב שם משמן טוב ומבאר המצודת דוד - טוב שם - שם טוב היוצא לאדם מרחוק בעבור מעשיו ההגונים הוא יותר טוב משמן הטוב הנודף ריח טוב למרחוק, כי שמן הטוב דרכו להפיג ריחו בכל עת והוא הולך וחסור, אבל שם טוב דרכו ללכת ולהתגבר בכל פעם..

שמן טוב לא צריך כלום בשביל שיבינו שהוא שמן טוב, הריח שלו נודף למרחוק - גם שם טוב לא צריך להבהיר לכולם עד כמה השם שלך הוא טוב.. זה דבר שאנשים יריחו לבד.. איך?? אם המעשים שתעשה יהיו בינך לבין עצמך בלי רעש ובלאגן... זה יוצר לאדם שם... אבל לא סתם שם... אלא שם טוב... אנשים מבינים את הטוב שבך... לא דורשים מהשני שיכיר בטוב שלך... מי שעושה כך הוא נזקק... הוא נצרך... אולי אפי' קבצן... לא כופים שם טוב... הוא נוצר לבד... אדם טוב - יש לו שם טוב... אדם שהוא דואג לספר לכולם שהוא טוב... אז יש לו שם של אדם שמספר לכולם שהוא טוב...

מעשה שהיה - לביתו של אחד מגדולי הדור זצ"ל - הגיעה אשה לתנות את כאבה כי בעלה הוא האיש חסד המפורסם העושה חסד עם כל השכונה אך בבית פנימה, משום מה הוא ממעט לעשות חסד... ויהי היום, כשאתו בעל חסד נכנס לגדול הדור, פנה אליו, ואמר לו שהוא שמע על מקרה שיש בעיר, אשה עם בית מבורך בילדים והאשה ממש מתמוטטת בשעות הערב, האם אפשר לסדר לה אולי עוזרת או מישהו שיכול לסייע שם.. ביקש אותו בעל חסד את הכתובת המדויקת... וכשאותו אדם גדול נתן לו את הכתובת.. והבטיח לטפל במקרה... לאחר כמה דקות כשנפל לו האסימון מי גר בכתובת הזו... חפו פניו...

החסד הפרטי... החסד האישי... הנתניה בסתר... היא יוצרת את השם טוב... את השם שיותר משמן טוב...